

BOLALARDA VAKSINALAR AHAMIYATI VA ULARNI RAD ETISH OQIBATLARI

Kimyo international university in Tashkent (KIUT)
Ilmiy rahbar.Dotsent. **Saydaliyeva Feruza Avazxonovna**
3-kurs talabasi **Urolova Zilola**

KIRISH.

Vaksina-bu organizmni ma'lum bir kasallikka qarshi immunitet hosil qilish uchun tayyorlangan biologik preparatdir.

Dolzarbliqi. Bolalarda immun tizimi hali to'liq shakllanmagan bo'lib, yuqumli kasalliklarga nisbatan juda nozikdir. Vaksinalar orqali bolalar tanasi kasalliklarining sababchisi bo'lgan mikroblarga qarshi immunitet hosil qiladi. Bu nafaqat individual sog'liqni saqlash uchun, balki butun jamiyatda yuqumli kasalliklarning tarqalishini oldini olish uchun juda muhimdir. Vaksinalar bolalarni og'ir asoratlar, hatto o'limdan himoya qiladi. Shu sababli, vaksinalar yosh bolalarda sog'liqni saqlashning asosiy vositasi bo'lib, ularni vaqtida qabul qilish jiddiy ahamiyatga ega.

Maqsad. Bolalarda vaksinalar ahamiyati va rad etish oqibatlari va ularni oldini olish chora tadbirlari.

Tadqiqotning materiali va metodlari. Ushbu tadqiqotda bolalarda vaksinalar qabul qilish holati, ota-onalarning vaksinalarga bo'lgan munosabati hamda vaksinalarni rad etish oqibatida yuzaga kelgan sog'liq muammolari tahlil qilindi. Tadqiqot 2023-2024 yillar davomida Toshkent shahridagi 3ta bolalar poliklinikasi, 1ta shifoxona va 2ta maktabgacha ta'lim muassasasida o'tkazildi. Ota-onalarga emlash bo'yicha savollar berilib, ularning qarashlari va emlashni rad etish sabablari aniqlandi. Vaksina olgan va olmagan bolalardagi kasalliklar, asoratlar va shifoxonaga yotqizilish hollari solishtirildi.

Olingan natijalar. Vaksinalar immunitet tizimni kasalliklardan himoya qiladigan antikorlarni qanday yaratishni o'rgatadi. Jahon sog'liqni saqlash tasgkiloti vaksinalardan voz kechishni global sog'liq uchun eng kata tahdidlardan biri sifatida qayd etdi. Qizamiq va Parotid Angliyada yana paydo bo'la boshladi. Agar bolalarning 95foizi MMR vaksinasini olsa, bu qizamiq tarqalishini butunlay to'xtatadi. Vaksinalar 2000-2020 yillar oralig'ida 3 milliondan ortiq bolalarning hayotini saqlab qolgan. Buyuk britaniyada vaksinalarni rad etgan oilalarda bolalarning sog'lig/I yomonlashgan; ko'kyo'tal 4 barobar, qizamiq 6 barobar ko'p uchragan. Germaniyada 2019 yilda qizamiq bilan kasallanish holatlarining 90foizdan ortig'I vakksina olmagan bolalar orasida qayd etilgan. Bizning tanlovimizga jami 1217 nafar ishtirokchi kiritildi. Ularning 823 nafari ayollar, 704 nafari 18 yoshdan 30 yoshgacha bo'lganlar, 679 nafari Saudiya Arabistonning g'arbiy mintaqasidan va 11131 nafari Saudiya Arabistoni fuqorolaridir. Umumiy ishtirokchilar orasida faqat 32,4 foizi erkaklar edi. Ishtirokchilarning aksariyati g'arbiy mintaqadan va turmush qurganlar. Aksariyat ishtirokchilar muntazam emlash ularni va bolalarni yuqumli kasalliklardan himoya qilishda muhim rol o'ynashini aniqladilar. COVID-19 pandemiyasidan keyin muntazam emlashga ishonch 59foiz orasida o'zgarmadi, 22foizda kamaydi va ishtirokchilarning muntazam emlashga bo'lgan ishonchi o'zgarishining eng keng tarqalgan sababi COVID-19 vaksinasining immune tizimiga ta'siridan qo'rqish yoki tananing muntazam vaksinalarga to'g'ri javob berish qobiliyatidir.

Xulosa. Biz Saudiya Arabistonida COVID-19 pandemiyasidan oldingi bilan solishtirilganda odamlarning muntazam emlashga bo'lgan ishonchida juda oz o'zgarishlar borligini ko'rsatdik.

Bizning tadqiqotimiz pandemiyadan keying davrda vaksinalarni qabul qilish va qabul qilishni rag'batlantirish uchun potensial muammolar va imkoniyatlarni yoritishi mumkin. Vaksinalar bolalar sog'ligini himoyala qilishda hal qiluvchi ahamiyatga ega ekani isbotlandi. Ularni rad etish va nafaqat individual, balki jamiyat miqyosida ham salbiy oqibatlariga olib keladi.